

**Zdravstveni dom
za študente**
Univerze v Ljubljani

VABILO NA CEPILNI DAN PROTI HPV

V Zdravstvenem domu za študente Univerze v Ljubljani smo v zadnjih štirih šolskih letih organizirali cepilne dneve, kjer smo proti HPV cepili študentke zamudnice ter študente obeh spolov, ki niso zamudniki (torej samoplačniško). S cepilnimi dnevi se povečuje dostopnost cepljenja proti HPV.

Tudi v letošnjem šolskem letu 2022/2023 bi radi nadaljevali s cepilnim programom in tako dosegli čim višjo precepljenost študentk in študentov.

ŽELIMO, DA SE 12. 10. 2022 V ČIM VEČJEM ŠTEVILU UDELEŽITE CEPILNEGA DNE!!!

Okužba s HPV je daleč najpogostejša pri adolescentih in mlajših odraslih obeh spolov v obdobju od 15-25 let. Nekateri najstniki se s spolnimi kontakti srečajo že zelo zgodaj, zato je cepljenje smiselno čim prej, še preden se pojavi možnost za okužbo.

Poznate izraz HPV in kaj le-ta povzroča?

HPV je kratica za Humani Papiloma Virus. Gre za veliko družino DNA virusov, ki povzročajo številne spremembe epitelijskih celic (npr. genitalne bradavice, kondilome, tudi raka). Skupina 12 tipov HPV lahko huje ogroža človekovo zdravje, saj so rakotvorni (onkogeni).

V spolnem življenju posameznika se več kot polovica oseb vsaj enkrat v življenju okuži z enim ali dvema tipoma HPV. Človeški imunski sistem večino teh okužb obvlada in se virusa v nekaj mesecih »očisti«. Obenem pa naravna protitelesa, ki jih organizem med okužbo ustvari, posameznika ne ščitijo pred ponovno okužbo za isti tip HPV, zato je možna vnovična okužba z istim (ali drugim) tipom virusa. Žal pa lahko v 10 % virusna okužba traja dlje časa, se »ne očisti« in kot taka poveča tveganje za nastanek predrakavih in rakavih obolenj (posebno če gre za okužbo z visoko rizičnimi tipi HPV).

Posledice so lahko različne.

Posledice okužbe s HPV so odvisne od tipa virusa (nizko in visoko rizični), trajanja okužbe in seveda od posameznikovega imunskega sistema.

Okužba z manj nevarnimi, nizkorizičnimi tipi HPV (6, 11) povzroči nastanek trdovratnih in ponavljajočih se anogenitalnih bradavic – kondilomov na zunanjem spolovilu, na vhodu v nožnico, na koži presredka in na penisu. V ustih in žrelu povzroči virus HPV nastanek papilomov, lahko se pojavi hripavost.

Okužba z nevarnimi, viskorizičnimi tipi HPV (16, 18, 31, 33, 45, 52, 58 in drugimi) je dolgotrajnejša. Gre za predrakave in rakave spremembe na materničnem vratu, na anogenitalnem področju, na glavi (ustni votlini in žrelu) ter na vratu.

Ste vedeli, da je rak materničnega vratu drugi najpogostejši rak pri ženskah, takoj za rakom dojke? Okužba z visokorizičnim HPV je nujen, pa vendar ne zadosten pogoj za razvoj tovrstnega raka.

Pomembno je vedeti, da so moški veliko bolj dovzetni za ponavljajoče okužbe skozi celo življenje, običajno nimajo prav nobenih težav in zato lahko nevede širijo okužbo.

Kako se virus HPV prenaša in kako se pred njim zaščititi?

Virus HPV se ne prenaša le s spolnimi odnosi (vaginalni, analni, oralni), pač pa tudi s tesnimi intimnimi stiki vseh vrst, s praskanjem, drgnjenjem, z dotikom okuženih prsti rok med različnimi deli telesa, kjer tudi dosledna uporaba kondoma ne zaščiti popolnoma pred okužbo s HPV. Možen je tudi prenos z okuženimi predmeti in s kondilomi okužene matere na novorojenčka med porodom.

Prva okužba s HPV je najpogostejša pri mladostnikih in mlajših odraslih, starih od 15-25 let.

Prenašalci HPV so vsi spolno aktivni posamezniki (tudi tisti, ki nimajo »klasičnih« spolnih stikov, pač pa zgolj tesne telesne stike). Pred okužbo se lahko zaščitimo z varno in zdravo spolnostjo (ABC pravilo: A-abstinenca ali odlašanje prvega spolnega odnosa na čim kasnejši čas; B-bodi zvest ali zvestoba enemu partnerju, ob pogoju, da je tudi on zvest vam; C-kot condom oz. kondom, ki ga je potrebno uporabljati pravilno in dosledno) ter s cepljenjem proti HPV. Vedeti moramo, da cepivo varuje le pred novo okužbo, ne pozdravi pa že nastale.

Cepivo proti HPV je neinfektivno, rekombinantno, mrtvo, pripravljeno iz virusu HPV podobnih beljakovinskih delcev, pridobljenih s tehnologijo rekombinantne DNA (devetih tipov virusa HPV).

Pri dekletih in fantih se prvo cepljenje proti HPV izvaja po rednem programu cepljenja v 6. razredu osnovne šole. Prav tako pa se **študentkam – zamudnicam** (rojenim v letu 1998 ali mlajšim), ki se niso cepile proti HPV v 6. razredu, omogoča cepljenje tudi kasneje, v okviru obveznega zdravstvenega zavarovanja, moškim študentom pa žal ne.

Zakaj je pomembno cepljenje tudi študentov (moških)?

Pri moškem spolu se pojavnost HPV okužb (za razliko od žensk) z leti ne zmanjšuje, tudi dovzetnejši so za ponavljajoče se okužbe, žal pa niso le prenašalci, kot je bilo zmotno mišljenje. Vemo tudi, da se moški pogosteje okužijo od žensk in ne obratno, prav tako imajo moški dokazano manjšo odpornost za okužbo s HPV. Pojavnost okužb v ustni votlini in na genitalnih organih je pri moških v vseh starostnih skupinah višja – ne vemo točno zakaj, a verjetno zaradi slabšega naravnega imunskega odgovora, ki je bistveno šibkejši v primerjavi z ženskim. Ena od meritev je prikazala, da je koncentracija protiteles proti kancerogenemu podtipu HPV16 pri moških bistveni nižja kot pri ženskah.

Mojca Miholič dr.med, specialistka družinske medicine

Mojca Miholič, dr. med.
spec. druž. med.
tel.: 01/200 74 26

ZDRAVSTVENI DOM ZA ŠTUDENTE
UNIVERZE V LJUBLJANI
Dispanzer za spl. zdravstveno varstvo
Ljubljana, Aškerčeva c. 4
1114